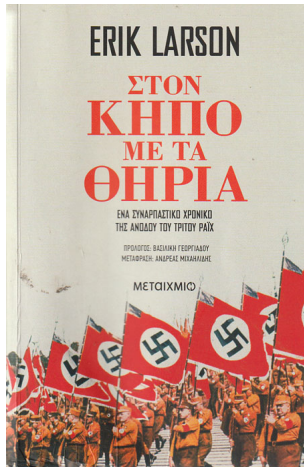

Στο μεσοδιάστημα πριν σβήσουν οι φλόγες στη Δαδιά και πριν εκκινήσει το δράμα στον κάμπο, με διάθεση ήδη βαριά, που επρόκειτο να βαρύνει πολύ περισσότερο, βρέθηκα σε μεγάλο ☐ επαρχιακό σούπερ μάρκετ.

Επειδή οι χώροι στην επαρχία ακόμα περισσεύουν τα τέτοιου είδους κτίρια έχουν το προνόμιο να εκτείνονται και όχι να υψώνονται. Ανάμεσα, λοιπόν από τα χιλιάδες καταναλωτικά αγαθά που απλώνονταν ☐ σε αλλεπάλληλα ράφια στον ισόγειο χώρο, υπήρχαν και δυο σταντ με βιβλία.

Συχνά η αγορά του βιβλίου, ομοιάζει με την αντίστοιχη των ζαρζαβατικών. Ενώ δηλαδή εξ ορισμού έχουν τον χαρακτήρα του απαραίτητου, όρα σκορβούτο επί τη ελλείψει και του υγιεινά θρεπτικού ☐ καθότι πλούσια σε διατροφικά στοιχεία χωρίς να έχουν υποστεί επεξεργασία, ενυπάρχουν και απειλές.

Όπως, για παράδειγμα, η καλλιέργεια να έχει επιβαρυνθεί με διάφορα ύποπτα χημικά προκειμένου να ολοκληρωθεί ταχέως και να προσδώσει καλή απόδοση, έτσι και μια σειρά από βιβλία δημιουργούνται κάτω από αντίστοιχες συνθήκες. Γράφονται, τυπώνονται, πουλιούνται, αλλά δεν προσφέρουσι κάτι ή ακόμα χειρότερα αφαιρούν καλοσύνη και πολλαπλασιάζουν προβλήματα. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να παραδοθούν εις την πυράν.

Τούτο έπραξαν ολοκληρωτικά καθεστώτα. Του Αδόλφου, π.χ. τον Μάιο του '33 στην Ορεντλ του Βερολίνου όπου οι αθεόφοβοι ακόλουθοί του έκαψαν, μεταξύ πολλών άλλων Μπρεχτ, Μαν, Κέστνερ, Αϊνστάιν, Φρόιντ, Χέμινγουεϊ.

Με ολίγη καθυστέρηση, το σπορ κατέφθασε και εις την αιωνίαν Ελλάδα όπου όταν ωρίμασαν οι συνθήκες, το καθεστώς του Ιωάννου Μεταξά επί τη αναλήψει της εξουσίας εόρτασε στις 16 Αυγούστου του '36 καίγοντας, έμπροσθεν της πύλης του Αδριανού, την «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, «Τα ψηλά βουνά» του Παπαντωνίου, την «ζωή εν τάφω» του Μυριβήλη, τον «Επιτάφιο» του Περικλή, την «Πολιτεία» του Πλάτωνα, επειδή αποτελούσαν «μίασμα της σκέψεως της ψυχής του Έθνους» και «συνέτειναν στην ηθική σκλαβιά».

Το δίδαγμα είναι ότι προσέχουμε την κατανάλωση ζαρζαβατικών και δεν καίμε τα βιβλία ακόμα και αν πρόκειται για το «Mein Kampf».

Επιστρέφουμε στο επαρχιακό σούπερ μάρκετ όπου ανάμεσα σε πολλές εκδόσεις εντόπισα μια την οποία χωρίς δισταγμό προμηθεύτηκα. Χωρίς δισταγμό μεν, αλλά με μικρές δόσεις τύψεων δε, διότι τα βιβλία καλό θα είναι να αγοράζονται από βιβλιοπωλεία. Διότι αν κατεβάσει ρολά το τελευταίο δισκάδικο ή το τελευταίο βιβλιοπωλείο ο κόσμος, τουλάχιστον για τους ηλικιωμένους, θα είναι δύσπεπτος, ή το άλλο, το πώς το λένε; α ναι! δυστοπικός.

Οι μικρές τύψεις που προαναφέρθηκαν εξατμίστηκαν από την τρίτη ή τέταρτη σελίδα, υπό την καταιγίδα της γραφίδας του Erik Larson. Δεν είναι, μόνο, ότι ο συγκεκριμένος γράφει καλά. Εκατομμύρια στον πλανήτη γράφουν καλά. Μπορεί ο καλός γραφιάς να γοητεύσει τον πρόθυμο αναγνώστη γράφοντας για την αναπαραγωγή του τζίτζικα ή την επισκευή μιας αντλίας υδρεύσεως.

Ο επιμελής αναγνώστης όμως, οφείλει να δώσει κάτι πάρα πάνω από εύσημα στον

συγγραφέα όταν αντιλαμβάνεται το μέγεθος και το βάθος της ερευνητικής εργασίας, τη διασταύρωση των πληροφοριών, τη σύνθεση, το ισορροπημένα καλογραμμένο κείμενο που καταθέτει και τελικά το συνολικό αποτύπωμα που μας προσφέρει.

Ο Larson, σε τούτο το πόνημα ακολουθεί την πορεία του William E Dodd Αμερικανού ακαδημαϊκού, ιστορικού που από μια συγκυρία βρέθηκε επικεφαλής της Αμερικάνικης διπλωματικής αποστολής στο Βερολίνο σχεδόν ταυτόχρονα με την αναρρίχηση του Αδόλφου στην καγκελαρία.

Δημοκρατικός, θαυμαστής του Τζέφερσον, συνομιλητής του Γούντροου Γουίλσον, ετοίμαζε ένα μεγάλης έκτασης ιστορικό θέμα με αντικείμενο το παλιό Νότο των Η.Π.Α. και γύρευε έναν τρόπο να βρει περισσότερο χρόνο από τις ακαδημαϊκές του υποχρεώσεις για να το ολοκληρώσει πριν εγκαταλείψει τον μάταιο κόσμο της Αμερικής της μεγάλης ύφεσης, καθότι το '33 τους ώμους του βάραιναν ήδη 64 έτη.

Σκέφτηκε λοιπόν μια προξενική θέση σε ήσυχη χώρα. Αντ' αυτού όμως προέκυψε η δυσκολότερη, κατά πάσα πιθανότητα, θέση, αυτή στην Γερμανία και αφενός δεν ήταν εύκολο να απορρίψει την πρόταση που του απηύθυνε προσωπικά ο Θ. Ντ. Ρούσβελτ, αφετέρου δεν φανταζόταν, όπως και κανείς άλλος, τι θα συνέβαινε και τι θα συναντούσε. Μετακομίζει, έτσι τον Ιούλιο του '33 μετά συζύγου και τέκνων και βρίσκεται άμεσα μπροστά στο χτίσιμο ενός καθεστώτος όπου είχε αρχίσει την ξέφρενη πορεία του έξω από κάθε όριο, κάθε πολιτισμού.

Στις 579 σελίδες ο συγγραφέας μας μεταφέρει με καθηλωτικό τρόπο ότι προκύπτει. Την αποθέωση της βίας, την χυδαιότητα του ανταγωνισμού των δελφίνων του Ναζισμού, την βαρβαρότητα προς τους Εβραίους, τον τρόπο που κινείται η διπλωματία, τις συναντήσεις του τόσο με τον Αδόλφο και λοιπούς κορυφαίους ναζί αξιωματούχους, όσο και με τον Θ. Ντ. Ρούσβελτ και την ηγεσία του υπουργείου των Εξωτερικών της πατρίδας του, την τεράστια ισχύ της γκεμπελικής προπαγάνδας, την ισοπεδωτική πρακτική απέναντι στις μειονότητες, την νύχτα των μεγάλων μαχαιριών, την ελιτίστικη συμπεριφορά του «pretty good club» της Αμερικάνικης διπλωματίας και την εξ αυτής περιφρονητική συμπεριφορά υφισταμένων και προϊσταμένων του.

Είναι μια αποκαλυπτική εργασία που μέσα από τις πορείες εκατοντάδων ανθρώπων προσφέρει στον αναγνώστη, το σκηνικό και το παρασκήνιο για το πως τρομοκρατήθηκε, το πώς σιώπησε ένας ολόκληρος λαός, γεγονός που είχε σημαντικό μερίδιο στο να οδηγηθεί ο

πλανήτη σε μια παγκόσμια σύρραξη.

Σαν να μην ακούσαν όλα τα παραπάνω, έπεσε στα χέρια μου και μια μαρτυρία επιζήσαντα από το Μπούχενβαλντ και το Άουσβιτς. Με τίτλο «Ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος στη γη», ο Εντι Τζέικου περιγράφει τη φρίκη, την βαρβαρότητα, το τέλος του πολιτισμού, το πώς επέζησε μέσα από αλλεπάλληλα θαύματα και την «εξόντωση μέσω εργασίας», τμήμα της διαβόητης Τελικής Λύσης για τον αφανισμό των Εβραίων.

Απλοϊκά γραμμένο από τον 97χρονο επιζήσαντα που έφερε ακόμα την στάμπα με το νούμερο του κρατουμένου στον αριστερό του βραχίονα, δεν επιδιώκει λογοτεχνικές δάφνες, αλλά αποτελεί μια αδιανόητη εμπειρία για το πόσο χαμηλά μπορεί να φτάσει ο άνθρωπος. Για το πόσο συντεταγμένα συντελούνταν το οργανωμένο κρατικό έγκλημα στη Γερμανία του Αδόλφου.

«Βρισκόμουν στον πάτο της ανθρωπότητας», αναφέρει και καταλήγει: «Θέλω ο κόσμος να γίνει καλύτερος, κι ελπίζω ότι η ανάγνωση αυτού του βιβλίου ίσως συνεισφέρει έστω και λίγο σε αυτό».

Ο συγγραφέας ξέφυγε από την κρεατομηχανή των στρατοπέδων εξόντωσης, μετανάστευσε στην Αυστραλία παντρεύτηκε, δημιούργησε, είδε παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα, κατέγραψε τα όσα βίωσε και έναν χρόνο αργότερα το 2021, στα 101 χρόνια του, πλήρης ημερών, υπερπλήρης εμπειριών, εγκατέλειψε τα εγκόσμια.

Για το προσωρινό φινάλε της ψηλάφησης αυτού του παρελθόντος επέλεξα μερικά ωριαία επεισόδια από το Viasat History με περιεχόμενο τη ζωή στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα ματωμένα χρήματα του Γ' Ράιχ, το τμήμα της αυτοκρατορίας καθώς και μικρές επιλεκτικές επαναλήψεις από το θηριώδες έργο του Ian Kershaw «Χίτλ

ερ 19306- 1945 Νέμεσις».

Στο μεταξύ οι φλόγες στη Δαδιά είχαν σβήσει, τα νερά στο κάμπο δεν είχαν υποχωρήσει, αλλά κοιτώντας λίγο νότια νοτιοδυτικά στην πόλη Ντέρνα της Λιβύης, συνειδητοποιούμε ότι πάντα υπάρχει το χειρότερο. Ωστόσο αν ξαναβρεθώ στο επαρχιακό σούπερ μάρκετ, θα επιδιώξω να αποφύγω το πέρασμα από το σταντ με τα βιβλία.